

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۲/۰۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۱/۰۷

فصلنامه علوم و فنون نظامی
سال شانزدهم، شماره ۵۴، زمستان ۱۳۹۹
صفحه ۷۷-۹۸

اهمیت تهدید دزدی دریایی علیه صلح و امنیت بین‌الملل

^۱ مهدی باغان

^{۲*} بابک نادرپور

چکیده

در پژوهش حاضر با هدف تعیین اهمیت تهدید دزدی دریایی علیه صلح و امنیت بین‌الملل تلاش شد که با مطالعه تمامی قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل متعدد در خصوص دزدی دریایی تا پایان سال ۲۰۱۹ و با روش توصیفی و تحلیل محتوا، میزان اهمیت این تهدید را علیه صلح و امنیت بین‌المللی با استفاده از شاخص‌های معرفی شده تعیین گردد. در این پژوهش دریافتیم که امروزه برقراری امنیت دریایی مستلزم همکاری جهانی بوده و فراتر از حقوق حاکمیتی دولت‌هاست؛ با تحلیل یافته‌ها به این نتیجه رسیدیم که تهدید دزدی دریایی باعث تهدید صلح و امنیت بین‌المللی در تمامی ابعاد آن از لحاظ اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، نظامی، زیستمحیطی و حقوقی و تمامی سطح امنیتی شده است. درنهایت باید اذعان نمود که مقابله با تهدید دزدی دریایی اهمیت بالایی در تأمین صلح و امنیت بین‌الملل در جهان دارد.

واژه‌های کلیدی:

صلح و امنیت بین‌المللی، امنیت دریایی، دزدی دریایی

^۱ - دانشجوی کارشناسی ارشد روابط بین‌الملل، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، تهران، ایران

^۲ - استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز، تهران، ایران

* نویسنده مسئول: Email:nader1642@yahoo.com

مقدمه

امروزه شاهد افزایش روزافزون ناامنی در دریاها هستیم. این فضای نامن نه فقط مشکلات زیادی را فراروی دریانوری، تجارت بین‌المللی و امنیت دولت‌ها قرار داده، بلکه امنیت انسانی را نیز با خطر جدی روبرو کرده است. (حکیمی، ۱۳۹۷، ۱۳۵) یکی از این موارد ناامنی در دریاها، وقوع پدیده نوظهور دزدی دریایی است. طبق اعلام دفتر گزارش دزدی دریایی، آمار دزدی دریایی از ۹۰ حمله در سال ۱۹۹۲ به ۴۶۹ در سال ۲۰۰۹ افزایش یافت که این حملات تحت الشعاع تعداد عظیم آن‌ها در سواحل آفریقا از جمله خلیج عدن و دریای سرخ قرار گرفت.^۱ (سوزاکول، ۱۳۹۱، ۲۶۴) شورای امنیت از سال ۲۰۰۶ با تشديد تهدید دزدی دریایی، نگرانی خود را از این حوادث در قطعنامه ۱۶۷۶ که در تاریخ ۱۰ مه ۲۰۰۶ به تصویب رسیده بود، ابراز داشت. (S/RES/1676) با ادامه روند دزدی دریایی، شورای امنیت به ابراز نگرانی و انجام توصیه اکتفا نکرده و حدود یک سال بعد از تصویب قطعنامه ۱۶۷۶، در اوت ۲۰۰۷ با تصویب قطعنامه ۱۷۷۲ درخصوص حوادث دزدی دریایی اقدام به تصمیم‌گیری می‌نماید. در این قطعنامه شورای امنیت ضمن بیان اینکه حوادث دزدی دریایی، تهدیدی علیه تجارت دریایی، امنیت دریانوری و ایمنی دریانوران است، از همه دولت‌های توامند درخواست می‌نماید تا با اعزام ناوها و هواپیماهای خود به منطقه خلیج عدن و دریای سرخ به مقابله با دزدی دریایی بپردازند (S/RES/1772). از آنجاکه شورای امنیت سازمان ملل متحد یکی از مهم‌ترین مراجع تصمیم‌گیری در خصوص صلح و امنیت بین‌الملل است، درنتیجه قطعنامه‌های شورای امنیت از مهم‌ترین منابع در خصوص موضوعات صلح و امنیت بین‌الملل و تهدیدات مرتبط با آن می‌باشند، هنگامی که این نهاد بین‌المللی به موضوع دزدی دریایی و امنیت دریانوری پرداخته است، بهترین اسناد لازم برای تعیین اهمیت تهدید دزدی دریایی علیه صلح و امنیت بین‌الملل شکل می‌گیرد که با انجام پژوهشی توصیفی-تحلیلی، به تحلیل محتوای قطعنامه‌های آن شورا پرداخته شده تا به میزان اهمیت تهدید دزدی دریایی در جهان دست بیابیم. با این هدف، سؤال اصلی پژوهش حاضر این خواهد بود که «تهدید دزدی دریایی چه میزان اهمیتی در به خطر انداختن صلح و امنیت بین‌المللی دارد؟» و در این خصوص فرض بر این است که: «تهدید دزدی دریایی باعث تهدید علیه امنیت دریانوری، ایمنی دریانوران، به خطر افتادن محیط‌زیست دریاها، تهدید امنیت اقتصادی و امنیت غذایی در جهان

^۱ - برابر گزارش‌های اتاق بازرگانی بین‌المللی حملات دزدی دریایی به کشتی‌های تجاری در نهماهه اول سال ۱۷۰۲، ۱۷۱۲ گزارش ثبت شده است. (www.ICC-CCS.ORG) و با استناد قطعنامه ۲۴۴۲ شورای امنیت سازمان ملل متحد تلاش‌های جامعه بین‌المللی، کشورها، سازمان‌ها، اندیشکده‌ها و بخش خصوصی، دزدی دریایی از سال ۲۰۱۱ روندی کاهش داشته اما تهدید مداوم دزدی دریایی همچنان پابرجا است. (S/RES/2442)

گردیده و نقض حقوق بشر و حقوق بین‌الملل را در پی داشته است و درنتیجه صلح و امنیت بین‌الملل را به خطر می‌اندازد.»

مبانی نظری پژوهش

در مبانی نظری ابتدا به تعریف واژگان صلح بین‌المللی، امنیت بین‌المللی و دزدی دریایی پرداخته و سپس صلاحیت شورای امنیت سازمان ملل متعدد در خصوص وظایف محوله در خصوص صلح و امنیت بین‌المللی اشاره می‌شود. در ادامه رویکردهای نظری در خصوص امنیت دریایی را بر Shermande و در انتهای شاخص‌های ارزیابی میزان اهمیت تهدیدات امنیتی در جهان ارائه می‌گردد، تا بر اساس این شاخص‌ها بتوان میزان اهمیت تهدید دزدی دریایی علیه صلح و امنیت بین‌المللی را مورد ارزیابی قرار داد.

صلح بین‌المللی: صلح در فرهنگ سخن‌انوری حالتی بیان شده است که بر اثر پایان یافتن ناآرامی و جنگ به صورت دائم یا موقت در یک منطقه و یا سرزمین پدید می‌آید، همچنین پل دی ویلیامز در کتاب خویش صلح را کاهش و نهایتاً ریشه‌کن ساختن جنگ و حل و فصل مسالمت‌آمیز سنتیزهای خشونت‌بار تعریف نموده است. (ویلیامز، ۱۳۹۰، ۱۳۸) مفهوم صلح تا قبل از تأسیس ملل متعدد در روابط بین‌الملل حالتی اطلاق می‌گردد که جنگ حکم‌فرما نباشد. به‌این‌ترتیب در کنار مفاهیمی مانند جنگ، نزاع و حتی اختلاف تعریف می‌گردد. به عبارتی اگر اختلافی وجود نداشته باشد، مصالحهای در کار نخواهد بود. اما ملل متعدد مفهوم آن را وسعت داده و به عنوان «نهاد یک نظام بین‌المللی مبتنی بر عدالت» تلقی کرده است. بنابراین از این دیدگاه دیگر صرفاً فقدان جنگ به معنای برقراری و تداوم صلح نیست بلکه انجام هر عملی که در تعارض با عدالت باشد ممکن است سبب تهدید صلح و نقض آن شود. (asheravi، ۱۳۹۳، ۸۵)

امنیت بین‌المللی: دانشمندان تعاریف متعددی در خصوص امنیت بین‌الملل بیان نموده‌اند، داریوش آشوری امنیت بین‌المللی را حالتی می‌داند که در آن قدرت‌ها در حالت تعادل و بدون دست‌یازی به قلمرو یکدیگر به سر می‌برند تا وضع موجود به خطر نیافتد. هرگاه یکی از قدرت‌ها از محدوده خود پا فراتر بگذارد، از لحاظ قدرت یا قدرت‌های مخالف، امنیت بین‌المللی در خطر افتاده است. اعلام خطر نسبت به امنیت بین‌المللی همواره به معنای آن است که خطر درگیری جنگ در میان است. (آشوری، ۱۳۸۴، ۳۹) اما تعریف بالا یک تعریف جامع از امنیت بین‌المللی نیست زیرا تنها به روابط قدرت‌ها اشاره دارد. همین واژه توسط ادوارد کلودزیچ، یک رشته علمی تعریف گردیده که با به‌کارگیری راهبردها و ابزارهای قهری برای مهار متجاوز، بر ابزارهای

متقدعاً دلالت نماید. (کلودزیچ، ۱۳۸۹، ۳۸) محسن مرادیان نیز امنیت بین‌الملل را در اتحاد با سایر کشورها و حضور در پیمان‌های امنیتی، نظامی و اقتصادی میسر می‌داند. (مرادیان، ۱۳۸۸، ۱۴) با این حال، این تعاریف چندان روشن نیست زیرا امروزه بیش از هر زمان دیگر، سرنوشت انسان‌ها و ملت‌ها به یکدیگر پیوند خورده است. بنابراین مفهوم امنیت بین‌الملل مدام در حال تغییر است چنان‌که باری بوزان امنیت را به پنج مقوله نظامی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و زیستمحیطی تقسیم نموده و هر کدام از آنها را به صورت مجزا مورد بررسی قرار می‌دهد. (بوزان، ۱۳۹۰، ۳۴) در مجموع توافقی عمومی بر سر تعریف امنیت وجود ندارد و مهم‌ترین روش برای مطالعه امنیت، به جهت‌گیری پژوهش بستگی دارد. (مرادیان، ۱۳۸۸، ۹)

دزدی دریایی؛ طبق ماده ۱۰۱ کنوانسیون ۱۹۸۲ دزدی دریایی یا راهزنی دریایی عبارت است از؛ هرگونه عمل خشونت‌آمیز غیرقانونی یا توقیف یا هرگونه عمل غارت که در راستای اهداف خصوصی یا مسافرین یک کشتی خصوصی یا یک هواپیمای خصوصی ارتکاب یافته و هدایت شده باشد مشروط بر آن‌که؛ الف، علیه کشتی خصوصی یا هواپیمای خصوصی و یا علیه اشخاص و اموال موجود در این کشتی‌ها و هواپیماها در دریاهای آزاد باشد. ب، علیه یک کشتی، هواپیما، اشخاص و یا اموال در محلی که در حوزه صلاحیت کشوری نباشد. (نامی، ۱۳۹۰، ۱۰۷) در تعریف یادشده مسئله دزدی دریایی تنها به منطقه دریای آزاد اشاره دارد، به این لحاظ بعدها مرکز گزارش دزدی دریایی^۱ وابسته به دفتر بین‌المللی دریانوردی تعریف فراگیرتری را ارائه نمود. آنها بیان داشتند که دزدی دریایی «اقدام به سوار شدن بر هر شناور به‌قصد ارتکاب دزدی یا هر جرم دیگری که با نیت یا توانایی کاربرد زور برای پیشبرد آن اقدام صورت گیرد» به شمار می‌رود. (سوواکول، طیب، ۱۳۹۱، ۲۶۲) همچنین کمیته ایمنی سازمان بین‌المللی دریانوردی، دزدی دریایی را بر اساس ماهیت و میزان مخاطرات و نوع حمله به سه دسته تقسیم نموده است. حمله مسلحانه سطح پایین که توسط دزدان دریایی غیرسازمان یافته و با سلاح‌های نسبتاً سبک انجام می‌پذیرد مانند دزدی‌های دریایی که در هند انجام می‌گیرد. حمله و تجاوز مسلحانه در سطح متوسط که توسط دزدان دریایی نسبتاً سازمان یافته انجام می‌گیرد مانند دزدی‌های دریایی در بنگلادش اتفاق می‌افتد. ریومن مسلحانه که متداوی‌ترین نوع دزدی دریایی در دهه اخیر بوده و شامل مواردی مانند تخلیه بار کشتی، تغییر نام و فروش کشتی می‌شود و توسط دزدهای دریایی کاملاً سازمان یافته انجام می‌گیرد و نمونه آن در خلیج عدن و سومالی رخ می‌دهد. (شفیع‌آبادی، ۱۳۹۴)

بررسی صلاحیت شورای امنیت سازمان ملل متحد؛ شورای امنیت سازمان ملل متحد بر اساس ماده ۲۴ منشور ملل متحد به عنوان مسئول حفظ صلح و امنیت بین‌الملل معرفی گردیده و جامعه بین‌المللی بر اساس ماده ۲۵ منشور موظف به اجرای تصمیمات شورای امنیت گردیده است. در ماده ۳۹ به شورای امنیت این اختیار داده می‌شود که برای جلوگیری از نقض صلح و امنیت بین‌الملل نسبت به انجام توصیه یا اخذ تصمیمات بر مبنای ماده ۴۱ و ۴۲ منشور ملل متحد اقدام نماید. در منشور ملل متحد ماده ۴۱ چنین بیان می‌کند که شورای امنیت می‌تواند تصمیم بگیرد که برای اجرای تصمیمات خویش لازم است به چه اقداماتی که متنضم استعمال نیروهای مسلح نباشد، دست بزند؛ همچنان که می‌تواند از اعضای ملل متحد بخواهد که به این قبیل اقدامات مبادرت ورزند. این اقدامات ممکن است شامل متوقف ساختن تمام یا قسمتی از روابط اقتصادی و ارتباطات راه‌آهن، دریایی، هوایی، پستی، تلگرافی، رادیویی و سایر وسائل ارتباطی و قطع روابط سیاسی باشد. همچنین ماده ۴۲ بیان می‌کند که درصورتی که شورای امنیت تشخیص دهد که اقدامات پیش‌بینی شده در ماده ۴۱ کافی نخواهد بود یا ثابت شده باشد که کافی نیست می‌تواند به وسیله نیروهای هوایی، دریایی یا زمینی به اقدامی که برای حفظ یا اعاده صلح و امنیت بین‌المللی ضروری است مبادرت ورزد. این اقدام ممکن است مشتمل بر تظاهرات و محاصره و سایر عملیات نیروهای هوایی، دریایی یا زمینی اعضای ملل متحد باشد. (موسی‌زاده، ۱۳۸۴، ۳۲۳) بنابراین تشخیص اینکه چه مسئله یا موضوعی صلح و امنیت بین‌الملل را به خطر انداخته است، بر عهده سازمان ملل متحد بوده و به‌این‌ترتیب بر طبق مفاد اعلام شده در منشور ملل متحد که موردنقبال حداکثری کشورها قرار گرفته است، شورای امنیت سازمان ملل متحد و حتی مجمع عمومی سازمان ملل متحد مشروعیت لازم را برای تشخیص مواردی که صلح و امنیت بین‌الملل را تهدید می‌نماید، را دارا می‌باشند.

رویکردهای نظری به امنیت دریایی^۱: عبارت امنیت دریایی اگرچه یک مسئله پذیرفته شده جهانی است اما تعریف شفاف و مورد توافق و پذیرفته شده‌ای از آن وجود ندارد. به عقیده ژئوفری تیل در خصوص امنیت دریایی دو نگرش متفاوت وجود دارد. یک نگرش به معنای وجود نیروی متعارف برای تسلط و اشرافیت بر دریاها و دیگری وجود یک نیروی برای امنیت در دریاهاست. در نگرش اولی کشورها به دنبال رقابت در عرصه دریاها برای تسلط خود می‌باشند و در نگرش دوم کشورها به دنبال همکاری و تعاون در راستای برقراری امنیت می‌باشند. در نگرش دوم برای برقراری امنیت دریایی نیاز است که به حقوق دریاها و مدیریت اقیانوس‌ها در راستای امنیت جهانی پرداخته شود. میشل عامری و مایکل شوچوک نیز امنیت دریایی را خیلی وسیع دانسته که شامل

یک تعریف نمی‌دانند. به عقیده آن‌ها امنیت دریایی شامل امنیت جنایی در دریا، امنیت منابع، امنیت زیستمحیطی و امنیت دریانوردان و ماهیگیران خواهد بود. به اعتقاد سهیل عظیمه نویسنده هندی، امنیت دریایی قبل از آنکه کاری گسترده باشد، به عنوان نظم پایدار و خوب در دریا شناخته می‌شود و امنیت دریایی را شرایطی می‌داند که در آن فعالیتهای انسانی به دوراز مشکلاتی نظیر تصادفات در دریاهای، تغییرات جوی، آلودگی دریا، تروریسم دریایی، منازعات بین کشورها، قاچاق انسان، قاچاق مواد مخدر و ماهیگیری غیرقانونی است. چراکه تمام موارد یادشده به مثابه تهدیدی جدید فراروی صلح و امنیت بین‌الملل می‌باشند و ارتکاب آنها موجودیت دولت‌ها و ملت‌ها را تهدید می‌نماید. (حکیمی، ۱۳۹۷، ۱۳۵) ایالات متحده آمریکا در کتب عملیات دریایی خود، امنیت دریایی را به آن دسته از وظایف و عملیات‌های انجام‌شده برای محافظت از حاکمیت و منابع دریایی، حمایت از تجارت آزاد دریایی، مبارزه با تروریسم دریایی، مقابله با قاچاق تسليحات، جرائم فراملی، دزدی دریایی، ویرانی محیط‌زیست دریا و مهاجرت غیرقانونی از طریق دریاهای تعریف می‌نماید. از نظر آنها «عملیات امنیت دریایی» شامل «تضمين آزادی ناوگان، جربان تجارت آزاد، حفاظت از منابع اقیانوسی و همچنین تأمین دامنه دریایی از تهدیدات ملی، تروریستی، قاچاق مواد مخدر و دیگر اشکال جرائم فراملیتی، دزدی دریایی، مهاجرت غیرقانونی دریایی و ویرانی محیط‌زیست دریایی» است. (Naval Operation Concept, 35)

تعیین شاخص‌های ارزیابی میزان اهمیت تهدیدات علیه صلح و امنیت بین‌المللی؛ برای تعیین میزان اهمیت و جدی بودن آثار و پیامدهای تهدیدات علیه صلح و امنیت بین‌المللی می‌توان به پراکندگی یا گستردنگی جغرافیایی تهدید، تعداد بازیگران درگیر، میزان خشونت به کار گرفته شده، تعداد موضوعات مرتبط یا زیرسیستم‌های نظام بین‌المللی که مورد تهدید قرار گرفته‌اند، اشاره نمود. از طرفی با عنایت به تعاریف جدید از صلح بین‌المللی که صلح بین‌المللی را مؤید برقراری عدالت می‌دانند، برای تعیین شاخص‌های ارزیابی میزان اهمیت تهدیدات علیه صلح و امنیت بین‌الملل شاخص‌های زیر تعریف می‌گردد؛

جدول (۱) تعیین شاخص‌های ارزیابی میزان اهمیت تهدید علیه صلح و امنیت بین‌المللی

ردیف	شاخص	توضیح
۱	پراکندگی یا گستردنگی جغرافیایی	هرچقدر تهدید در سطح جهان دارای پراکندگی و گستردنگی بیشتری باشد، تهدید علیه صلح و امنیت بین‌المللی جدی‌تر است.
۲	تعدد بازیگران (چه کسانی)	هرچقدر تهدید، بازیگران بیشتری را در نظام بین‌الملل درگیر نماید. دارای اهمیت بیشتری است.
۳	میزان خشونت	میزان خشونت با شاخص‌های نبود خشونت، زد خورددهای جزئی، زد خورددهای جدی و درنهایت یک جنگ تمام‌عیار ارزیابی می‌گردد. (واعظی، ۱۳۹۰، ۱۰۶)

ردیف	شاخص	توضیح
		هرچقدر میزان خشونت بیشتر باشد، تهدید علیه صلح و امنیت بین‌الملل جدی‌تر است.
۴	تعداد موضوعات	هرچقدر تهدید، موضوعات (زیرسیستم‌ها) بیشتری در نظام بین‌الملل را متأثر سازد، دارای اهمیت بیشتری خواهد بود.
۵	درهم تنیدگی انواع تهدید	هرچقدر تهدید، انواع گوناگونی از سایر تهدیدات علیه صلح و امنیت بین‌الملل ایجاد نماید، دارای اهمیت بیشتری خواهد بود.
۶	تهدید صلح بین‌المللی (تهدید حقوق)	هرچقدر تهدید بر حقوق جامعه انسانی، دولتها و درنیاهیت جامعه جهانی اثر بگذارد، از اهمیت بیشتری برخوردار است.

پیشینه‌های پژوهش

با توجه به اینکه تهدید دزدی دریایی به شکل جدید آن در قرن بیست و یکم نمایان گردید، ادبیات نظری جدیدی در این موضوع در حال تدوین و شکل‌گیری است. در ادبیات نظری تدوین‌شده موجود در خصوص دزدی دریایی به موضوعات حقوق بین‌الملل، تجارت جهانی و اقتصاد بین‌الملل و امنیت دریانوردی پرداخته است که در جدول زیر بخشی از آنها را بیان می‌نماییم.

جدول (۲) پیشینه‌های پژوهش

کشور / سازمان	عنوان	سال	خلاصه موضوع
ایران	مجموعه مقالات دزدی دریایی از منظر حقوق بین‌الملل	۱۳۸۹	انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد با همکاری سازمان بنادر و دریانوردی همایشی را در سال ۱۳۸۹ برگزار نمودند و به مطالعه و پژوهش مسئله دزدی دریایی از منظر حقوق بین‌الملل پرداختند. (مجموعه مقالات دزدی دریایی از منظر حقوق بین‌الملل، ۱۳۸۹)
ایران	جرائم دریایی و اقدامات بین‌المللی	۱۳۹۰	این کتاب درنتیجه یک پایان‌نامه تألیف شده است، به بررسی جرائم بین‌المللی دریایی از حیث حقوق بین‌الملل و نحوه جرم- انگاری آنها می‌پردازد. (طباطبایی، ۱۳۹۰)
سنگاپور	کتاب مرجع امنیت انرژی	۲۰۱۱	بنجامین سوواکول به عنوان یک پژوهشگر عرصه جهانی در امور مربوط به سیاست و امنیت انرژی، در سال ۲۰۱۱ اقدام به تدوین و گردآوری کتاب مرجعی از امنیت انرژی به همراه ۳۳ تن از همکاران دیگر جهانی پرداخت. کاروین لیس همکاری پژوهشی وی در دانشگاه گریفیث، در فصل پنجم این کتاب به بعد دریایی امنیت انرژی می‌پردازد. در این فصل مسائل مربوط به دزدی دریایی و امنیت دریانوردی مطرح شده است. بیشترین تلاش این

خلاصه موضوع	سال	عنوان	کشور / سازمان
کتاب پیوند دادن امنیت دریانوری با امنیت اقتصادی و تجارت جهانی است. (سوواکول، ۱۳۹۱)			
در این مقاله نگارنده به بررسی آثار اقتصادی دزدی دریایی در تجارت جهانی و اقتصاد بین‌المللی پرداخته و درنهایت به اقدامات جمهوری اسلامی ایران به خصوص نیروی دریایی ارتش در مقابله با دزدی دریایی پرداخته است. (اکبرپور، ۱۳۹۴)	۱۳۹۴	بررسی دزدی دریایی و آثار آن با مطالعه موردی اقدامات ج. ایران در برابر آن	ایران
در این مقاله نگارنده به بررسی تهدید دزدی دریایی پرداخته و آثار اقتصادی آن را به تفکیک هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم در حمل و نقل بین‌المللی دریایی بیان می‌نماید. (اکبرپور، ۲۰۱۶)	۱۳۹۴	بررسی تأثیرات و هزینه‌های پدیده دزدی دریایی بر صنعت حمل و نقل بین‌المللی	ایران
این مقاله نیز به بررسی تهدید دزدی دریایی در تجارت جهانی و اقتصاد بین‌الملل می‌پردازد و نوافض و معایب حقوق بین‌المللی در خصوص نحوه مقابله با آنها را اشاره می‌نماید. (شفیع‌آبادی، ۱۳۹۴)	۲۰۱۶	تهدیدات علیه امنیت تجارت دریایی از منظر حقوق بین‌الملل	ایران
این کتاب به عنوان یک راهنمای مقابله با دزدان دریایی در زمان عبور کشتی‌ها از مناطق پرخطر، دریای سرخ، خلیج عدن، اقیانوس هند و دریای عربی تهیه شده و آخرین ویرایش آن در سال ۲۰۱۸ ارائه گردیده است. این کتاب مورد تقدیر شورای امنیت سازمان ملل متحد نیز قرار گرفته است. (BMP5, 2018)	2018	BMP; Best Management practices to deter piracy and enhance maritime security in the Red Sea, Gulf of Adan, Indian Ocean and Arabian Sea	IMO

همان‌طور که مشاهده می‌گردد، ادبیات‌های نظری تدوین شده در این خصوص بیشتر در حوزه حقوقی و اقتصادی بوده و سایر آثار پدیده دزدی دریایی در صلح و امنیت بین‌الملل کمتر مورد توجه قرار گرفته است. در پژوهش حاضر، با تعیین شاخص‌های ارزیابی میزان اهمیت تهدیدات علیه صلح و امنیت بین‌الملل (در بخش ۲-۵) با تحلیل محتواهای قطعنامه‌های صادره شورای امنیت سازمان ملل متحد، به تعیین میزان اهمیت تهدید دزدی دریایی در به خطر انداختن صلح و امنیت بین‌الملل پرداخته شده است و از این حیث نوآوری لازم را ارائه می‌نماید.

روش‌شناسی پژوهش

در پژوهش حاضر در نظر است با روش توصیفی - تحلیل محتوا به بررسی تعیین میزان اهمیت تهدید دزدی دریایی علیه صلح و امنیت بین‌الملل بر اساس تحلیل محتواهای قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد پرداخته شود.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

در سال ۲۰۰۶ با کاهش امنیت دریایی، حوادث دزدی دریایی در خلیج عدن و دریای سرخ افزایش می‌یابد، ایجاد تهدید دزدی دریایی باعث می‌شود که شورای امنیت سازمان ملل متحد نخستین بار در تاریخ تأسیس خود در ۱۰ مه ۲۰۰۶، در قطعنامه ۱۶۷۶ نسبت به تهدید امنیت دریایی ابراز نگرانی نماید. (S/RES/1676) اما ادامه تهدید دزدی دریایی سبب می‌گردد که شورای امنیت تصمیم بگیرد به جای اقدامات توصیه‌ای به تصمیمات جدی دست بزند و در ۲۰ اوت ۲۰۰۷ با تصویب قطعنامه ۱۷۷۲، از دولتهای توانمند بخواهد تا با اعزام ناوها و هواپیماهای نظامی خود به منطقه خلیج عدن و دریای سرخ، به حفاظت از تجارت جهانی و امنیت دریایی بپردازند. علاوه بر قطعنامه‌های یادشده شورای امنیت در ۲۶ قطعنامه دیگر خود به شماره‌های (۱۸۰۱)، (۱۸۱۶)، (۱۸۳۸)، (۱۸۴۶)، (۱۸۴۱)، (۱۸۹۷)، (۱۸۵۱)، (۱۹۱۰)، (۱۹۱۸)، (۱۹۵۰)، (۱۹۶۴)، (۱۹۷۶)، (۲۰۱۵)، (۲۰۲۰)، (۲۰۳۶)، (۲۰۴۰)، (۲۵۰۰)، (۲۴۴۴)، (۲۴۴۲)، (۲۳۸۳)، (۲۳۱۶)، (۲۲۹۷)، (۲۲۴۶)، (۲۱۸۴)، (۲۱۸۲)، (۲۱۲۵)، (۲۰۷۷)، (۲۰۶۷) به موضوع دزدی دریایی پرداخت. در بخش حاضر با تحلیل محتوای قطعنامه‌ها، در ابتدا انواع تهدید ایجادشده در صلح و امنیت بین‌الملل ناشی از پدیده دزدی دریایی در منطقه مورد بررسی قرار گرفته و در ادامه با توجه به شاخص‌های ارائه شده در بخش ۶-۲، به بررسی اهمیت تهدید دزدی دریایی علیه صلح و امنیت بین‌الملل می‌پردازیم.

أنواع تهديد عليه امنيه بين الملل ناشي از تهديد دزدی دريائي تهدييد عليه امنيه اجتماعي با افزایش جرائم سازمان يافته فراملي^۱

کاهش امنیت دریایی در خلیج عدن و دریای سرخ، موجب ظهور فعالیت‌های مجرمانه بین‌المللی از جمله دزدی دریایی در این مناطق گردید. دزدی دریایی در این مناطق با سایر دزدی‌های دریایی متفاوت است. زیرا ویژگی‌های منحصر به‌فردی دارد که از جمله؛ به صورت سازمان یافته رخ می‌دهد، دزدی دریایی با تصرف کشتی و گروگان گیری همراه بوده و به درخواست باج‌های سنگین از دولت صاحب‌پرچم می‌انجامد، در کنار جرم دزدی دریایی، گروگان گیری، قتل، تجاوز جنسی،

^۱ - بر اساس قانون اساسی کانادا جرائم سازمان یافته، فعالیت غیرقانونی با انگیزه اقتصادی است که توسط گروه، انجمن یا ارگانی مرکب از دو یا چند شخص که به طور رسمی یا غیررسمی سازمان یافته باشند، ارتکاب یابد، به‌نحوی که اثر منفی فعالیت مذکور از بعد اقتصادی، اجتماعی، ایجاد خشونت، بهداشتی و سلامت عمومی و یا زیست‌محیطی حائز اهمیت تلقی شود. (سلیمی، ۱۳۸۲، ۱۷۶)

^۲ - امروزه انواع مختلفی از جرائم سازمان یافته فراملي به عنوان تهدیدی علیه صلح و امنیت بین‌الملل شناخته می‌شوند. این جرائم شامل فاچاق اسلحه و تسليحات کشتار جمعی، فاچاق مواد مخدر و داروهای روان‌گردان، فاچاق انسان، پول‌شویی، دزدی دریایی است.

باجگیری، پولشویی، سایر فعالیت‌های تروریستی و ... رخ می‌دهد. دزدان دریایی از سلاح‌های سنگین استفاده کرده و به تکنولوژی پیشرفته ارتباطات مجهزند و برای تمامی کشتی‌های جهان رخ داده است. (اکبرپور، ۱۳۹۴) چنانکه تمامی این تهدیدات در قطعنامه‌های سازمان ملل متحد بیان گردیده است. شورای امنیت در قطعنامه ۱۸۴۶، از پرداخت باج‌های سنگین به دزدان دریایی ابراز نگرانی کرده و آن را ترویج‌دهنده دزدی دریایی می‌داند. (S/RES/1846) از طرفی شورای امنیت در قطعنامه ۱۸۵۱، نقض تحریم تسليحاتی سومالی را از عوامل تشدید‌کننده دزدی دریایی معروفی می‌نماید. (S/RES/1851) این مطلب نشان می‌دهد که نقض تحریم تسليحاتی سومالی، سبب قاچاق تسليحات به سومالی شده و سلاح به عنوان یکی از ابزارهای نالمی صلح و امنیت بین‌المللی به راحتی در اختیار گروه‌های مجرمانه بین‌المللی قرار می‌گیرد. نگرانی از پرداخت باج‌ها به حدی شدت می‌یابد که شورای امنیت در قطعنامه ۱۹۷۶ از همه کشورها می‌خواهد تا با اینترپل و دفتر مبارزه با جرائم و مواد مخدر سازمان ملل متحد برای مقابله با تأمین مالی گروه‌های دزدی دریایی و سودهای حاصله و پولشویی آنها همکاری نمایند. (S/RES/1976) شورای امنیت معتقد است سودهای حاصله از دزدی دریایی و سرقت مسلحانه از کشتی‌ها، باعث گردیده است که دزدان دریایی به صورت شبکه‌ای و با سازماندهی و برنامه‌ریزی اقدام به دزدی دریایی، آدم‌ربایی، گروگان‌گیری و باج‌خواهی نموده و به این ترتیب بودجه موردنیاز برای خرید سلاح و استخدام بیشتر افراد را به دست آورده و موجب افزایش جرم، جنایت، فساد و تروریسم در منطقه گردیده و به این ترتیب جان تعداد بیشتری از غیرنظامیان را به خطر اندازد. (S/RES/2020) درنتیجه مشاهده می‌شود که کاهش امنیت دریایی، رشد فعالیت‌های مجرمانه بین‌المللی فرامرزی را در پی داشته و جرائم سازمان‌یافته فراملی به راحتی می‌تواند امنیت اجتماعی در جهان را تهدید نمایند.

تهدید علیه امنیت انسانی با کاهش اینمنی دریانوردان به دنبال کاهش امنیت دریایی و رشد فعالیت‌های مجرمانه در دریاهای دزدان دریایی با استفاده از اعمال خشونت‌آمیز و سلاح‌های سنگین اقدام به ریودن کشتی‌ها و گروگان گرفتن دریانوردان و خدمه کشتی‌ها به انگیزه دریافت باج‌های سنگین از دولت‌های صاحب‌پرچم می‌نماید. شورای امنیت در قطعنامه ۱۹۷۶ از رشد گروگان‌گیری و اسارت آنان توسط دزدان دریایی به شدت ابراز نگرانی نموده و بیان می‌نماید که این فعالیت غیرانسانی تأثیرات منفی بر خانواده دریانوردان

گذاشته است و از همه کشورها درخواست می‌نماید برای رهایی گروگان‌ها از هر ملیتی اقدام مناسب را به عمل آورند. (S/RES/1976) همچنین شورای امنیت در قطعنامه ۲۱۲۵ بر لزوم حمایت از خانواده گروگان‌ها تا زمان آزادی آنان تأکید دارد. (S/RES/2125) به این ترتیب دزدی دریایی، می‌تواند تهدید کننده امنیت فردی و انسانی در نظام بین‌الملل باشد.

تهدید علیه امنیت اقتصادی

امنیت اقتصادی را می‌توان «آزادی از هر نوع ترس، شک، ابهام در بلاجرا ماندن تعهدات و مطالبات و در عین حال حصول اطمینان از برخورداری از ثمره فعالیت‌هایی که در زمینه‌ی تولید، توزیع و مصرف صورت می‌گیرد»، اطلاق نمود. (منصور قناعی، ۱۳۸۹، ۶۳) به این جهت یکی دیگر از کارکردهای امنیت دریایی، حفظ تجارت دریایی در جهان است، که همان مرحله توزیع را در بر می‌گیرد. به اعتقاد استاپبورد، «تجارت دریایی بر تارک فعالیت اقتصادی جهان جای گرفته است.» حجم تجارت دریایی طی دو دهه گذشته به شدت افزایش یافته است. به این منظور در جهت حفظ تجارت جهانی و تجارت بین‌المللی کالاهای و مواد خام، حفظ خطوط ارتباط دریایی با هدف دستیابی به بازار مصرف و منابع مواد خام ضروری است. امنیت دریایی باید ضامن دسترسی ملت‌ها به تجارت جهانی در راستای جهانی‌شدن باشد. هر عاملی مانند بسته شدن آبراههای دریایی مانند کanal سوئز، تنگه هرمز و یا دزدی دریایی، ربوده شدن کشتی‌ها و گروگان‌گیری دریایی که باعث اختلال در سیستم تجارت جهانی شود باعث به خطر افتادن امنیت دریایی گردیده و درنتیجه باعث برهم خوردن نظم سیستم اقتصادی در جهان بوده و درنهایت می‌توان عنوان کرد که امنیت بین‌الملل را به خطر می‌اندازد. (بیلیس، ۱۳۸۲، ۱۸۰) اگر تجارت جهانی مصون از تهدیدات باشد، تجارت گسترش می‌یابد. تأمین امنیت دریانوردی در حقیقت امنیت فعالیت‌های اقتصادی است. (اکبرپور، ۲۰۱۶) شورای امنیت در قطعنامه‌های ۱۸۱۶، ۱۸۴۶ و ۱۹۷۶ به طور صریح از به خطر افتادن تجارت دریایی ناشی از کاهش امنیت دریایی اشاره می‌کند. همچنین کاهش امنیت دریایی، موجب افزایش فعالیت ماهیگیری غیرقانونی در دریاهای می‌گردد. شورای امنیت در قطعنامه ۱۸۴۶ بر نظرارت دولت‌ها بر فعالیت کشتی‌های ماهیگیری تأکید دارد. (S/RES/1846) این شورا در قطعنامه ۱۹۵۰ و قطعنامه‌های متعدد دیگر، ضمن به رسمیت شناختن حق طبیعی سومالی برای استفاده از منابع دریایی خود مطابق قوانین بین‌المللی، از کشورها می‌خواهد تا از فعالیت ماهیگیری غیرقانونی در آب‌های سومالی ممانعت ورزند. (S/RES/1950) این شورا معتقد است که رابطه پیچیده‌ای بین ماهیگیری و دزدی دریایی وجود

دارد، زیرا سالیانه میلیون‌ها دلار درآمد برای مردم سومالی مفقود می‌شود و این امر به بی‌ثباتی سومالی و تشدید دزدی دریایی کمک می‌نماید. (S/RES/2316) فعالیت ماهیگیری یک فعالیت اقتصادی است، بی‌شک زمانی که این فعالیت به صورت غیرقانونی انجام شود، باعث اخلال در فعالیت‌های قانونی در این زمینه می‌گردد. ماهیگیری بی‌رویه در آبهای سومالی باعث کاهش درآمد صیادان سومالیایی شده و آن‌ها را به سمت فعالیت‌های غیرقانونی از جمله دزدی دریایی سوق داده است. نظارت بر انجام فعالیت‌های قانونی یکی از وظایف یگان‌های تأمینی و امنیتی است. بنابراین کاهش امنیت دریایی، ضمن تهدید علیه تجارت دریایی، موجب رشد فعالیت‌های غیرقانونی اقتصادی گردیده که درنهایت باعث تهدید علیه امنیت اقتصادی بین‌المللی خواهد گردید.

تهدید علیه محیط‌زیست دریاها

آب‌ها، دریاها و اقیانوس‌ها مانند زمین، جنگل و حتی بیابان بخشی از محیط‌زیست ساکنان زمین محسوب می‌گردد و حفاظت از آن به عنوان یک محیط پیرامونی در سیستم بین‌الملل حائز اهمیت است. آسیب‌های وارد بر این محیط می‌تواند محیط زندگی جانداران دریایی به خصوص منابع غذایی تمامی ساکنان زمین را به خطر بیندازد. دفع فاضلاب‌های صنعتی و بیمارستانی، آلودگی-های نفتی، دفع زباله‌ها به خصوص پلاستیک، پسماندهای هسته‌ای نمونه‌هایی از آسیب‌های عمده و غیرقانونی انسان‌ها و دولت‌ها به محیط‌زیست دریایی بوده که در آینده‌ای نه چندان دور می‌تواند سیستم بین‌المللی را با تهدیدی بزرگ مواجه نماید. یکی از آسیب‌های وارد بر محیط‌زیست دریایی، دفع پسماندهای هسته‌ای است. پسماندهای پرتوزا تولیدشده از فعالیت‌های مختلف هسته‌ای می‌باشد به منظور کاهش احتمال نشت مواد پرتوزا موجود در آنها به محیط‌زیست و پیش‌آمدۀای ناگوار ناشی از آن، پس از آمایش و بسته‌بندی صحیح و ایمن تا آنجا که امکان‌پذیر است از محیط‌زیست دور گرددند. اما در گذشته کشورها برای دفع ایمن این پسماندها به جای اینکه به دنبال روش‌های امن و سالم باشند، به دنبال روش‌های آسان و کم‌هزینه رفتند، به‌نحوی که بسیاری از کشورها از جمله بلژیک، هلند، انگلیس و سوئیس بشکه‌های حاوی مواد پرتوزا خود را در دریا غرق نموده‌اند. (معمارزاده قمی و دیگران، ۷) شورای امنیت در قطعنامه‌های خود علی بروز دزدی دریایی را آسیب به محیط‌زیست دریایی سومالی معرفی نموده که باعث گردیده تا فعالیت اقتصادی ماهیگیری مردم سومالی به خطر افتاده و آنها را به سمت فعالیت‌های مجرمانه سوق داده است. درنتیجه در تصمیم‌گیری‌های خود برای کاهش دزدی دریایی در منطقه خلیج عدن و شمال اقیانوس هند از دولت‌ها می‌خواهد تا با نظارت و ممانعت از دفع مواد سمی در

آب‌های سومالی از آسیب‌های عمده به محیط‌زیست دریایی مقابله نمایند. (S/RES/2077) علاوه بر این هرگونه درگیری مسلحانه و تهدید علیه شناورها می‌تواند موجب صدمه به آنها گردیده و درنهایت با آسیب به آنها تخلیه مواد نفتی و آلوده به دریاها صورت پذیرد. بی‌شک تهدید دزدی دریایی، به‌طور جدی می‌تواند آسیبی به محیط‌زیست دریاها وارد نماید.

تهدید امنیت غذایی در دریاها

دریاها به عنوان یکی از منابع اصلی تأمین مواد غذایی دنیا محسوب می‌گردند. بی‌شک هرگونه اخلاق در فعالیت ماهیگیری چه به دلیل صید غیرقانونی و چه به دلیل آلوده نمودن دریاها، امنیت غذایی را به مخاطره می‌اندازد. همچنین تجارت دریایی شامل کشتی‌های حامل مواد غذایی نیز است. اخلاق در حرکت آنان باعث تهدید امنیت غذایی می‌گردد. شورای امنیت در قطعنامه ۱۸۳۸ از همه کشورها می‌خواهد با استفاده از ناوها و هواپیماهای نظامی خود ضمن برقراری امنیت دریایی، حفاظت از کارروان‌های دریایی سازمان برنامه جهانی غذا را انجام دهن. (S/RES/1838) این تأکیدات ادامه‌دار است به‌طوری‌که سازمان بین‌المللی دریانوردی، ناتو و اتحادیه اروپا برای حمایت از کشتی‌های حامل غذا استمداد می‌طلبد. (S/RES/2442) بنابراین کاهش امنیت دریایی و وقوع دزدی دریایی، می‌تواند تهدیدی برای امنیت غذایی در سطح بین‌المللی را به وجود آورد.

تهدید علیه امنیت انرژی

امنیت انرژی از تولید و توزیع امن حکایت دارد. در عصر حاضر بسیاری از کشورهای چهارگوشه جهان به نفت، گاز و دیگر منابع انرژی (وارداتی) که از راه‌های دریایی انتقال می‌یابد، متکی هستند. از همین‌رو امنیت انرژی به شکل تنگاتنگی با امنیت کشتیرانی و دریانوردی و راه‌های ارتباطی دریایی پیوند خورده است. حدود پنجاه‌هزار کشتی تجاری در اقیانوس‌های جهان در حرکت‌اند. از جمله این کشتی‌ها، کشتی‌های فله‌بر هستند که کوهی از مواد خامی چون زغال‌سنگ را جابه‌جا می‌کنند و نیز تانکرها‌ی که کالاهایی چون مواد شیمیایی، نفت و گاز را حمل می‌کنند. و امروزه این کالاهای بخش قابل‌مالحظه‌ای از تجارت دریایی را به خود اختصاص می‌دهند. تجارت انرژی^۱ که شامل کالاهایی چون فرآورده‌های نفتی، نفت خام، گاز مایع، زغال حرارتی مورداستفاده برای تولید برق می‌شود، ۴۵ درصد تجارت دریایی را تشکیل می‌دهد. این واقعیت که ۴۵ درصد کل تجارت دریایی را تجارت انرژی تشکیل می‌دهد بیانگر کمیت چشمگیر تجارت بین‌المللی چنین کالاهایی و به‌تبع آن، اهمیت این کالاهای هم برای اقتصاد جهان و هم

برای تک‌تک دولت‌هاست. درواقع با افزایش توجه به طیف در حال گسترش تهدیدهای امنیت دریایی که می‌تواند به امنیت تجارت دریایی و درنتیجه به عرضه انرژی و امنیت انرژی کشورهای گردآگرد جهان لطمه‌ای جدی بزند، امنیت کشتیرانی و راههای ارتباطی دریایی اهمیت بیشتری می‌یابد. (سواکول، طیب، ۱۳۹۱، ۲۵۷ الی ۲۵۹) دزدان دریایی سومالیایی در سال ۲۰۰۸، با ربودن سوپر نفت‌کش سیروس استار هشدار جدی را به جامعه بین‌المللی مخابره کردند. سوپر نفت‌کش سیروس استار متعلق به عربستان سعودی، حامل ۲۵ میلیون بشکه نفت خام بود و دزدان دریایی برای آزادسازی آن رقمی حدود ۲۵ میلیون دلار باج درخواست کردند. این اقدام زمینه‌ساز تشکیل جلسه شورای امنیت سازمان ملل متحد و صدور قطعنامه ۱۸۱۶ در ۷ اکتبر ۲۰۰۸ گردید. به‌این‌ترتیب دزدی دریایی بهشدت تهدیدکننده امنیت انرژی در جهان است.

أنواع تهديد عليه صلح بين الملل ناشي از كاهش امنيه دريائي تهدييد عليه امنيه انساني و حقوق بشر

شورای امنیت در قطعنامه ۱۹۵۰، از به‌کارگیری کودکان در انجام دزدی دریایی ابراز تأسف می‌نماید. (S/RES/1950) این ابراز نگرانی در قطعنامه ۲۰۷۷ و ۲۱۲۵ تکرار می‌شود. اما در قطعنامه ۲۱۸۴ و ۲۲۴۶ ضمن ابراز نگرانی از به‌کارگیری کودکان در دزدی دریایی، به سوءاستفاده جنسی از زنان و دختران در مناطق تحت کنترل دزدان دریایی اشاره می‌نماید. همچنین در قطعنامه صادره خود، به‌اجبار مردان برای انجام فعالیت دزدی دریایی اشاره می‌نماید. (S/RES/2246) این مطلب نشان می‌دهد که ضعف امنیت دریایی در سومالی باعث تضییع حقوق کودکان، حقوق زنان گردیده و نقض حقوق بشر با خشونت جنسی و خشونت جنسیتی نیز صورت پذیرفته است. شورای امنیت در قطعنامه ۲۳۱۶ خود از تمامی کشورها می‌خواهد در فعالیت‌های مقابله‌ای با دزدان دریایی، از زنان و کودکان حمایت نمایند. (S/RES/2316) بنابراین دزدی دریایی یکی از ناقصین حقوق بشر در جهان بوده که صلح بین‌المللی را تهدید می‌نماید.

تهدييد عليه امنيه دريانوردي

دریانوردي دانش و مهارتی است که به ناوپری و جهت‌یابی شناورها بر روی دریاها و اقیانوس‌ها می‌پردازد و کسانی که به این فن می‌پردازند، دریانورد نامیده می‌شوند و امنیت دریانوردی به تردد امن شناورها در دریاها اطلاق می‌گردد. جدای این مفهوم، امنیت دریانوردی دارای ابعاد حقوقی نیز است. ماده ۸۷ حقوق بین‌المللی دریاها، دریای آزاد را برای کلیه دولت‌ها، اعم

از ساحلی یا بدون ساحل آزاد می‌داند، این آزادی مشتمل است بر؛ (آزادی دریانوردی، آزادی پرواز، آزادی تعییه باقه‌ها و خطوط لوله زیرآبی، آزادی احداث جزایر مصنوعی و سایر تأسیساتی، آزادی ماهیگیری و آزادی تحقیقات علمی) و ماده ۹۰ این کنوانسیون به حق دریانوردی پرداخته است و بیان داشته هر دولت، اعم از ساحلی یا بدون ساحل، حق دارد کشتی‌های حامل پرچم خود را به دریانوردی در دریای آزاد بگمارد. (نامی، ۱۳۹۰، ۱۰۱ و ۱۰۲) از این لحاظ امنیت دریانوردی می‌باشد ضامن حقوق تمامی دولت‌ها در دریاهای آزاد باشد. با این توضیحات شورای امنیت سازمان ملل متحده در ۲۵ قطعنامه خود به ترتیب ۱۷۷۲، ۱۸۰۱، ۱۸۴۶، ۱۸۳۸، ۱۸۵۱، ۱۸۹۷، ۱۸۹۷، ۱۹۱۸، ۱۹۵۰، ۱۹۷۶، ۲۰۱۵، ۲۰۲۰، ۲۰۳۶، ۲۰۷۷، ۲۱۲۵، ۲۱۵۸، ۲۱۸۲، ۲۱۸۴، ۲۲۹۷، ۲۲۴۶، ۲۳۱۶، ۲۳۸۳، ۲۴۴۲، ۲۴۴۴ و ۲۵۰۰، تهدیدات دزدی دریایی و سرقت مسلحانه علیه کشتی‌ها را موجب به خطر افتادن امنیت دریانوردی به عنوان یک حق بین‌المللی شناخته شده است و درنتیجه می‌تواند تهدیدی علیه صلح بین‌المللی بر شمرده می‌شود.

دزدی دریایی و حقوق بین‌المللی

شورای امنیت در اکثر قطعنامه‌های مرتبط با دزدی دریایی به رعایت حقوق بین‌الملل تأکید دارد. این شورا در قطعنامه ۱۸۱۶ کنوانسیون حقوق دریاهای ۱۹۸۲ را چارچوب قانونی برای مقابله با فعالیت‌های دزدی دریایی معرفی می‌نماید. (S/RES/1816) و نشان می‌دهد که آزادی دریانوردی نیز به عنوان یک حق در حقوق بین‌الملل و نظام بین‌الملل پذیرفته شده است و امکان تعلیق آن نیز به هر دلیل وجود نخواهد داشت. شورای امنیت علاوه بر اشاره به کنوانسیون یادشده، در قطعنامه ۱۸۴۶ از همه کشورها می‌خواهد تا به کنوانسیون سرکوب اعمال غیرقانونی علیه کشتی‌ها و سکوی‌های ثابت در دریا ۱۹۸۸ بپیوندد. (S/RES/1846) و به این ترتیب با اعلام اینکه جرم دزدی دریایی یک جرم بین‌المللی است، از همه کشورها می‌خواهد ضمن تحت پیگرد قرار دادن دزدان دریایی، صلاحیت محکمه آنان را در دادگاه‌های خود بپذیرند. این شورا در قطعنامه ۲۴۴۲ از دولت فدرال سومالی می‌خواهد به کنوانسیون جرائم سازمان یافته فرامی بپیوندد. (S/RES/2442) اما در مهمترین اتفاق، وضع قوانین جدید برای تأمین امنیت دریایی در حقوق بین‌الملل است. شورای امنیت با اعطای مجوز به ناوها برای ورود به دریای سرزمینی سومالی در هنگام تعقیب دزدی دریایی، نشان می‌دهد تأمین صلح و امنیت بین‌الملل از حاکمیت سرزمینی و تمامیت ارضی کشورها دارای اهمیت بیشتری است. این شورا حتی اجازه انجام فعالیت ضد دزدی دریایی

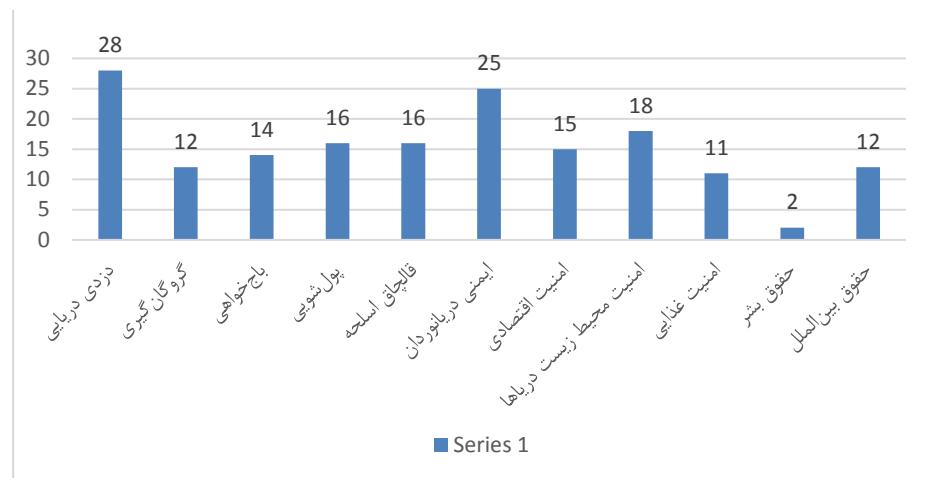
در خاک سومالی را برای مقابله با فعالیت آنان و رهایی گروگان‌ها می‌دهد. (S/RES/1838) اگرچه شورای امنیت در تمامی قطعنامه‌های صادره متذکر شده است که این تصمیمات به خاطر شرایط ویژه سومالی اخذ شده است اما این نشان می‌دهد که در شرایط ویژه امکان نقض حاکمیت کشورها وجود دارد و به این ترتیب حفظ صلح و امنیت بین‌الملل بر تمامیت ارضی کشورها ارجحیت دارد. همان‌طور که در منشور سازمان ملل متحد، حفظ صلح و امنیت بین‌الملل در ماده اول و بند اول درج گردیده است و اصل تساوی حاکمیت اعضا و تمامیت ارضی و استقلال سیاسی آنها در ماده دوم بیان گردیده است. (موسی‌زاده، ۱۳۸۴، ۳۱۶ و ۳۱۷) بنابراین دزدی دریایی به عنوان یک تهدید جدی که حقوق بین‌الملل را نقض می‌نماید، می‌تواند تهدیدی جدی علیه صلح بین‌المللی را در پی داشته باشد.

بررسی عددی قطعنامه‌های شورای امنیت در خصوص دزدی دریایی

جدول (۳) تحلیل آماری قطعنامه‌های شورای امنیت

ردیف	موضوع	مجموع	قطعنامه‌های مورد اشاره
	دزدی دریایی	قطعنامه ۲۸	۱۶۷۶، ۱۶۷۲، ۱۷۷۲، ۱۸۰۱، ۱۸۱۶، ۱۸۲۸، ۱۸۳۸، ۱۸۴۶، ۱۸۵۱، ۱۸۹۷، ۱۹۱۰، ۱۹۱۸، ۱۹۴۰، ۱۹۶۴، ۱۹۷۶، ۲۰۱۵، ۲۰۷۷، ۲۰۸۷، ۲۰۹۷، ۲۱۲۵، ۲۱۸۴، ۲۱۸۲، ۲۱۲۵، ۲۰۷۷، ۲۰۶۷، ۲۰۳۶، ۲۰۲۰، ۲۲۴۶، ۲۲۹۷، ۲۳۱۶، ۲۳۸۳، ۲۴۴۲، ۲۴۴۴، ۲۵۰۰
۱	امنیت دریایی و جرائم سازمان- یافته فراملی	قطعنامه ۱۲	۱۹۵۰، ۱۹۷۶، ۲۰۱۵، ۲۰۷۷، ۲۰۲۰، ۲۰۱۸، ۲۱۸۴، ۲۱۲۵، ۲۰۷۷، ۲۰۴۰، ۲۴۴۲، ۲۳۸۳، ۲۳۱۶، ۲۲۴۶
	باج‌خواهی	قطعنامه ۱۴	۱۸۴۶، ۱۸۹۷، ۱۹۵۰، ۱۹۷۷، ۲۰۲۰، ۲۰۷۷، ۲۱۲۵، ۲۱۸۴، ۲۲۴۶، ۲۲۸۳، ۲۳۱۶، ۲۳۸۳، ۲۴۴۲، ۲۴۴۴، ۲۵۰۰
	پول‌شویی	قطعنامه ۱۶	۱۶۷۶، ۱۷۷۲، ۱۸۵۱، ۱۸۹۷، ۱۹۵۰، ۱۹۷۶، ۲۰۲۰، ۲۰۷۷، ۲۱۲۵، ۲۱۸۴، ۲۲۴۶، ۲۲۸۳، ۲۳۱۶، ۲۴۴۲
	نقض تحریم و تسلیحاتی و قاچاق اسلحه	قطعنامه ۱۶	۱۶۷۶، ۱۷۷۲، ۱۸۵۱، ۱۸۹۷، ۱۹۵۰، ۱۹۷۶، ۲۰۲۰، ۲۰۷۷، ۲۱۲۵، ۲۱۸۴، ۲۲۴۶، ۲۲۸۳، ۲۳۱۶
۲	امنیت دریایی و اینمنی دریانوردان	قطعنامه ۲۵	۱۸۹۷، ۱۸۷۲، ۱۸۱۶، ۱۸۰۱، ۱۸۴۶، ۱۸۵۱، ۱۸۳۸، ۱۸۱۶، ۱۸۹۷، ۱۹۱۸، ۱۹۵۰، ۱۹۷۶، ۲۰۱۵، ۲۰۲۰، ۲۰۳۶، ۲۰۷۷، ۲۱۸۴، ۲۱۸۲، ۲۱۵۸، ۲۱۲۵، ۲۲۹۷، ۲۲۴۶، ۲۱۸۴، ۲۱۸۲، ۲۳۱۶، ۲۳۸۳، ۲۴۴۴، ۲۴۴۲، ۲۵۰۰

ردیف	موضوع	قطعنامه‌های مورداشارة	مجموع
۳	امنیت دریایی و امنیت اقتصادی	۱،۱۸۴۶، ۲۲۴۴، ۲۰۷۷، ۲۰۲۰، ۱۹۵۰، ۱،۱۸۹۷، ۲۴۹۸، ۲۴۴۲، ۲۳۸۵، ۲۳۸۳، ۲۳۱۷، ۲۳۱۶، ۰،۲۵۰۰	۱۵ قطعنامه
۴	امنیت دریایی و محیط‌زیست دریاها	۰،۲۰۷۷، ۲۰۲۰، ۱۹۵۰	۴ قطعنامه
۵	امنیت دریایی و امنیت غذایی	۰،۲۱۲۵، ۰،۲۰۷۷، ۰،۲۰۲۰، ۱،۱۸۵۱، ۱،۱۸۴۶، ۱،۱۸۳۸، ۰،۲۴۴۲، ۰،۲۳۸۳، ۰،۲۳۱۶، ۰،۲۲۴۶	۱۱ قطعنامه
۶	امنیت دریایی و حقوق بشر	۰،۲۵۰۰، ۰،۲۳۱۶، ۰،۲۲۴۶، ۰،۲۱۸۴، ۰،۲۱۲۵، ۰،۲۰۷۷، ۱۹۵۰	۷ قطعنامه
۷	امنیت دریانوردی و حقوق بین‌الملل	۰،۱۹۷۶، ۰،۱۹۵۰، ۰،۱۹۱۸، ۰،۱۸۹۷، ۰،۱۸۴۶، ۰،۱۸۳۸، ۰،۱۸۱۶، ۰،۲۲۴۶، ۰،۲۱۸۴، ۰،۲۱۲۵، ۰،۲۰۷۷، ۰،۲۰۳۶، ۰،۲۰۲۰، ۰،۲۰۱۵، ۰،۲۵۰۰، ۰،۲۴۴۲، ۰،۲۳۸۳، ۰،۲۳۱۶	۱۸ قطعنامه

نمودار (۱) تعداد تهدیدات ناشی از دزدی دریایی علیه صلح و امنیت بین‌الملل

تعیین اهمیت و جایگاه دزدی دریایی علیه صلح و امنیت بین‌المللی با عنایت به مدل مفهومی بیان شده در بخش ۲-۵، برای تعیین اهمیت و جایگاه دزدی دریایی، شاخص‌های زیر را تشریح می‌نماییم.

جدول (۴) تعیین اهمیت و جایگاه دزدی دریایی علیه صلح و امنیت بین‌الملل

ردیف	شاخص	توضیح
۱	پراکندگی یا گستردگی جغرافیایی	با توجه به وسعت دریاها، هرگونه تهدید ناشی از دزدی دریایی می‌تواند به راحتی در سراسر جهان توسعه یابد. درنتیجه تهدید دزدی دریایی از حیث گستردگی جغرافیایی و حتی اهمیت جغرافیایی (مناطق استراتژیک) از اهمیت بالایی برخوردار است.

ردیف	شاخص	توضیح
۲	تعداد بازیگران (چه کسانی)	تهدید دزدی دریایی می‌تواند، موجب تهدید امنیت تمامی انسان‌هایی که در دریاها فعالیت نموده، تمامی انسان‌هایی که از فعالیت‌های دریایی نفع برده، تمامی شرکت‌های خصوصی که در دریاها فعالیت نموده و یا کالاهای خود را از طریق تجارت دریایی حمل می‌نمایند و تمام منافع دولتها و ملت‌ها را تأمین می‌نماید، باشد. بنابراین تهدید دزدی دریایی، منافع بسیاری از بازیگران بین‌المللی را تحت تأثیر قرار می‌دهد.
۳	میزان خشونت	رشد فعالیت‌های مجرمانه بین‌المللی در دریاها و شیوع دزدی دریایی مدرن باعث گردید که جهان شاهد زد خوردهای جزئی و گاهی جدی از این تهدید باشد. دزدی دریایی مدرن امروزی توانایی بروز خشونت در میزان بالا و حتی درگیری آنان با ناوهای نظامی و دولتی را داشته و از این حیث تهدیدی جلی علیه صلح و امنیت بین‌الملل است.
۴	تعداد موضوعات	بررسی قطعنامه‌های سازمان ملل متحده نشان می‌دهد، دزدی دریایی موضوعات مختلف اجتماعی، اقتصادی، حقوقی، زیستمحیطی و نظامی را بهصورت مستقیم در برگرفته است. علاوه بر آن توجه ویژه کشورها و در رأس آن شورای امنیت سازمان ملل متحده حاکی از اهمیت دزدی دریایی در موضوعات سیاسی نیز است. درنتیجه با توجه به تعدد موضوعات درگیر در دزدی دریایی، می‌توان نتیجه گرفت که دزدی دریایی تهدیدی جدی علیه صلح و امنیت بین‌المللی است.
۵	تعداد انواع تهدید علیه امنیت بین- الملل	همان‌طور که در بررسی قطعنامه‌ها مشخص گردید، موجب تهدیداتی علیه امنیت اجتماعی، امنیت دریانوردی، امنیت انسانی، امنیت اقتصادی، امنیت غذایی، امنیت محیط‌زیست، امنیت انرژی گردیده است. به عبارتی تمامی ابعاد مورداشاره در مکتب کپنهاگ را تهدید می‌نماید.
۶	چگونگی اثرگذاری در تأمین صلح بین- المللی	مقابله با دزدی دریایی موجب حفظ حقوق بشر و حفظ حقوق بین‌المللی کشورها و جامعه جهانی می‌گردد. درنتیجه تهدید دزدی دریایی، تهدیدی جدی علیه صلح بین‌المللی است.

یافته‌های تحقیق

برقراری امنیت دریایی؛ مستلزم همکاری جهانی؛ با عنایت به رویکردهای نظری در خصوص امنیت دریایی، دو نوع رویکرد عنوان گردید که یکی قائل به تسلط دولتها در دریاها و دیگری قائل به همکاری و تعاون دولتها در دریاها برای برقراری امنیت دریایی است. بررسی قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل متحده نشان می‌دهد که این شورا در قطعنامه ۱۷۷۲، از همه دولتها توأم‌مند دعوت می‌نماید تا با استقرار ناوها و هوایپیماهای نظامی خود در منطقه خلیج عدن و دریای سرخ به مقابله با دزدی دریایی و حفاظت از تجارت جهانی بپردازند. علاوه بر این حضور مشترک جامعه جهانی، شورای امنیت به این نتیجه می‌رسد که برقراری امنیت دریایی مستلزم

به اشتراک‌گذاری اطلاعات بین کشورها است و به همین منظور در قطعنامه ۱۹۷۶، از همه کشورها می‌خواهد تا نسبت به اشتراک اطلاعات خود در خصوص مقابله با دزدی دریایی اقدام نمایند. این شورا در قطعنامه ۲۰۳۶ خود، به اهمیت تلاش مشترک نیروهای عملیاتی سازمان‌های بین‌المللی از قبیل اتحادیه اروپا، ناتو، CTF151 و سایر کشورها برای مقابله با دزدی دریایی اشاره کرده و از تلاش آنها قدردانی می‌نماید. این شورا در قطعنامه‌های خود به این نتیجه می‌رسد که به یک استراتژی جامع برای پرداختن به تمامی موضوعات امنیتی، اقتصادی و بشردوستانه برای مقابله با دزدی دریایی نیازمند است. (S/RES/2036) تأمین امنیت دریایی به دلیل وسعت دریاها، از عهده نیروهای دریایی کشورها حتی از نوع ابرقدرت به تنها یی برنیامده و برای برقراری آن، نیاز به تعاون و همکاری همه کشورها وجود دارد. درنتیجه رویکرد نظری که امنیت دریایی را مستلزم تسلط دریایی کشورها معرفی می‌نماید، در حال افول بوده و کشورها را به سمت توانمندسازی نیروهای دریایی خود برای انجام عملیات‌های مشترک دریایی با ایجاد نگرش تعاون و همکاری در برقراری امنیت سوق می‌دهد.

برقراری امنیت دریایی، فراتر از حقوق حاکمیتی دولت‌ها؛ همان‌طور که اشاره شد، شورای امنیت در قطعنامه ۱۸۱۶، به ناوهای نظامی کشورها مجوز ورود به آب‌های سرزمینی سومالی را در هنگام تعقیب دزدان دریایی می‌دهد. این مجوز در ابتدا به صورت ششماهه و سپس یک‌ساله تا به امروز تمدید شده است. اگرچه شورای امنیت بارها اعلام نموده است که این تصمیم به خاطر شرایط خاص سومالی اخذ گردیده است، اما ثابت می‌نماید که جامعه بین‌المللی هیچ تهدیدی علیه امنیت دریایی توسط بازیگران دولتی و غیردولتی را برخواهد تابید و هرگونه تهدیدی علیه امنیت دریایی، امکان عکس‌العمل شورای امنیت سازمان ملل متحد و سایر کشورها به عنوان اعضای نظام بین‌الملل را در پی خواهد داشت. نقض حاکمیت سومالی در دریای سرزمینی و ورود ناوهای نظامی در تعقیب دزدان دریایی به آب‌های آن کشور نشان می‌دهد که اهمیت امنیت دریایی به قدری برای نظام بین‌الملل بالا رفته است که در صورت وقوع تهدیدی علیه آن امکان نقض حاکمیت کشورها برای تأمین آن وجود خواهد داشت.

نتیجه‌گیری

با بررسی انجام شده و تجزیه و تحلیل محتوای قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد در خصوص دزدی دریایی، می‌توان نتیجه گرفت، کاهش امنیت دریایی باعث رشد جرائم سازمان‌یافته فراملی گردیده و امنیت اجتماعی در سطح بین‌الملل را به شدت تهدید نموده که به دنبال آن رشد فزاینده دزدی دریایی رخ داده است و تهدید دزدی دریایی موجب تهدید امنیتی در هر سه

سطح امنیتی (فردی، ملی و بین‌المللی) است. دزدی دریایی اینمی دریانوردان به عنوان افراد غیرنظامی به خطر انداخته، امنیت اقتصادی، امنیت انرژی و امنیت غذایی را تهدید نموده و احتمال آسیب به محیط‌زیست دریاها را افزایش می‌دهد. درنتیجه تهدید علیه امنیت بین‌المللی است. از طرف دیگر دزدی دریایی موجب نقض حقوق بشر و حقوق بین‌الملل که در راستای تأمین منافع ملت‌ها و دولتها تدوین گردیده است، بوده و درنتیجه تهدید‌کننده جدی صلح بین‌المللی باشد. با این توصیفات ضمن اثبات فرضیه پژوهش بیان می‌گردد که؛ «تهدید دزدی دریایی باعث تهدید صلح و امنیت بین‌المللی در تمامی ابعاد آن ازل‌احاظ اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، نظامی، زیست‌محیطی و حقوقی و تمامی سطح امنیتی گردیده و درنهایت باید اذعان نمود که مقابله با تهدید دزدی دریایی اهمیت بالایی در تأمین صلح و امنیت بین‌الملل در جهان دارا خواهد بود.»

پیشنهادهای اجرایی و پژوهشی

با عنایت به پژوهش حاضر موارد زیر برای مقابله با تهدیدات دزدی دریایی و تأمین صلح و امنیت بین‌المللی بیان می‌گردد؛

- ۱- با عنایت به یافته‌های تحقیق، پیشنهاد می‌گردد در اتخاذ تصمیمات، سیاست‌ها و راهبردهای کلان کشور، به امنیت دریایی با رویکرد تعاون و همکاری نگریسته شود.
- ۲- پیشنهاد می‌گردد پژوهش‌های لازم در خصوص چگونگی افزایش همکاری‌های نظامی – دریایی در منطقه و جهان در دانشگاه‌های نظامی صورت پذیرد.
- ۳- پیشنهاد می‌گردد نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با مدنظر قرار دادن سیاست-های خارجی و دیپلماسی دریایی هر چه بیشتر در جهت ارتقای توانمندی‌های داخلی در جهت انجام عملیات‌های نظامی – دریایی مشترک اقدام نماید.
- ۴- با عنایت به اهمیت حقوق بین‌الملل و کنوانسیون‌های بین‌المللی، پیشنهاد می‌گردد مراجع ذیصلاح در کشور اهمیت عضویت در این کنوانسیون‌ها را جدی تلقی نموده و در راستای افزایش همکاری‌های حقوقی تلاش نمایند.
- ۵- همچنین با توجه به اهمیت حقوق بین‌الملل، پیشنهاد می‌گردد نسبت به تدوین قوانین و شرح وظایف سازمان‌ها، نهادها و افراد در داخل کشور متناسب با حقوق بین‌الملل اقدام مناسب صورت پذیرد.
- ۶- پیشنهاد می‌گردد اقدامات لازم در خصوص جرم‌انگاری داخلی در خصوص جرائم بین‌المللی دریایی از قبیل دزدی دریایی صورت پذیرد.

منابع

- اشرفی، داریوش، (۱۳۹۳)، تفسیر جدید از صلح و امنیت بین‌المللی و تأثیر آن بر مفهوم حاکمیت ملی، *فصلنامه پژوهش حقوق عمومی*، سال پانزدهم، شماره ۴۲، ۸۳-۱۰۹.
- آشوری، داریوش، (۱۳۸۴)، *دانشنامه سیاسی*، چاپ یازدهم، تهران: نشر مروارید.
- اکبرپور، حمیدرضا، (۱۳۹۴)، بررسی دزدی دریایی و آثار آن با مطالعه موردی اقدامات ج.ا.ایران در برابر آن، *چهارمین فراهمایی ملی و دومین فراهمایی بین‌المللی حسابداری و مدیریت با رویکردهای کاربردی و پژوهشی توین*.
- اکبرپور، حمیدرضا، (۲۰۱۶)، تهدیدات علیه امنیت تجارت دریایی از منظر حقوق بین‌الملل، *فراهمایی بین‌المللی هزاره سوم و علوم انسانی*.
- بوزان، باری، (۱۳۹۰)، مردم، دولتها و هر اس، ترجمه: *پژوهشکده مطالعات راهبردی*، چاپ سوم، تهران: *پژوهشکده مطالعات راهبردی*.
- بیلیس، جان و دیگران، (۱۳۸۲)، استراتژی در جهان معاصر؛ مقدمه‌ای بر مطالعات استراتژیک، ترجمه کابک خبیری، چاپ اول، تهران: انتشارات موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر،
- حکیمی، خرداد، (۱۳۹۷)، چالش‌ها و فرصت‌های امنیت دریایی در اقیانوس هند با تأکید بر همکاری چندجانبه منطقه‌محوری، *فصلنامه علمی – پژوهشی آموزش علوم دریایی*، شماره ۱۳، ۱۴۷-۱۳۲.
- سلیمی، صادق، (۱۳۸۲)، جنایات سازمان یافته فراملی در کنوانسیون پالرمو و آثار آن، مجله حقوقی نشریه دفتر خدمات حقوق بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۹، ۲۴۱-۱۶۹.
- سوواکول، بنجامین، (۱۳۹۱)، مرجع امنیت انرژی، ترجمه: علیرضا طیب، چاپ اول، تهران: انتشارات موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات ابرار معاصر.
- شفیع‌آبادی، حامد، (۱۳۹۴)، بررسی تأثیرات و هزینه‌های پدیده دزدی دریایی بر صنعت حمل-ونقل دریایی، هفدهمین همایش صنایع دریایی، جزیره کیش، انجمن مهندسی دریایی ایران.
- طباطبایی، خاطره سادات، (۱۳۹۰)، *جرائم دریایی و اقدامات بین‌الملل*، تهران، چاپ اول، تهران: تایماز.

- کلودزیچ، ادوارد، (۱۳۸۹)، *امنیت و روابط بینالملل*، ترجمه: نادر پورآخوندی، چاپ دوم، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- مجموعه مقالات دزدی دریایی از منظر حقوق بینالملل، (۱۳۸۹)، تهران: نجمن/یرانی مطالعات سازمان ملل متحد.
- مرادیان، محسن، (۱۳۸۸)، *تهدید و امنیت (تعاریف و مفاهیم)*، چاپ اول، تهران: انتشارات مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی.
- معمارزاده قمی، م و ف. سعیدی و ق آشتیانی مقدم، دفع مواد زائد و پسماندهای رادیوакتیو، مرکز آموزش جامع علمی کاربردی رودهن، سازمان انرژی اتمی ایران، دریافت از www.research.iaun.ac.ir.uploadfile5231
- منصور قناعی، جمشید، (۱۳۸۹)، *امنیت اقتصادی، فصلنامه پژوهشی - تحلیلی اقتصاد پنهان*، شماره ۱۲، صفحه ۶۲ و ۶۳.
- موسی زاده، رضا، (۱۳۸۴)، *سازمان‌های بینالمللی*، چاپ پنجم، تهران: نشر میزان.
- نامی، محمدحسن، (۱۳۹۰)، *کنوانسیون حقوق دریاها به همراه ضمایم و موافقت‌نامه‌ها*، چاپ اول، تهران، انتشارات زیتون سبز، نشر شهر.
- واعظی، محمود، (۱۳۹۰)، *بحران‌های بینالمللی، تحلیل نظری و مطالعه موردی*، چاپ اول، تهران، وزارت امور خارجه.
- ویلیامز، پل.دی، (۱۳۹۰)، *درآمدی بر بررسی‌های امنیت*، ترجمه علی‌رضا طیب، چاپ اول، تهران، امیرکبیر.
- BIMCo, ICS, IGp & ICLUBS, INTERTANKO and OCIMC (2018), *BMP5*, Writheby Publishing Group Ltd.
<https://www.bundespolizei.de/Web/DE/01Sicher-auf-Reisen/03Mit-Schiff-Boot/02Piraterie->
- U. S. Marine Corps, Department Navy, U.s. Coast Guard (2010), *Naval Operations Concept: Implementing the Maritime Strategy*, CreateSpace Independent Publishing Platform, 2015.
- *S/RES/2442 (2018) Somalia*
<https://www.un.org/securitycouncil/content/resolutions>